

FORSLAG OM OPPRETTELSE AV 40-GRUPPE I SAMFUNN, KLIMA OG MILJØ VED SV-FAKULTETET

Det samfunnsvitenskapelige (SV) fakultetet ved UiO har lenge omfattet flere internasjonalt ledende fagmiljøer innenfor samfunnsvitenskapelig klima- og miljøforskning. Det er på høy tid at studentene får mulighet til å dra fordeler av dette, gjennom å få en spesialisering på bachelornivå innenfor samfunn, klima og miljø. Opprettelse av en 40-gruppe på bachelornivå vil gjøre det lettere for studenter å identifisere gode emner, og de vil lettere kunne synliggjøre sin kompetanse etter endte studier.

Historisk sett har det vært nokså lite kommunikasjon mellom de sterke klima- og miljøforskningsgruppene på SV. Opprettelsen av en 40-gruppe vil forhåpentlig gjøre det mulig for studentene å se sammenhengen mellom klima- og miljøomstillingenes geografiske, økonomiske, politiske, sosiale og kulturelle dimensjoner.

I følge [UiOs Helhetlig klima og miljøstrategi](#) skal UiO «gi alle studenter tilbud om forskningsbasert undervisning om klima, miljø, og bærekraft, gjerne integrert i eget fagfelt». For å oppnå dette, skal UiO arbeide mot fem definerte delmål:

- U1: Utvikle nye former for forskningsbasert utdanning av høy internasjonal kvalitet om klima og miljø på alle nivå fra bachelor til ph.d. og innen etter- og videreutdanning.
- U2: Redusere barrierer knyttet til undervisningssamarbeid på tvers av enheter.
- U3: Legge til rette for at flest mulig disiplinbaserte studieprogram inkluderer fagrelevant klima-, miljø- og/eller bærekrafttematikk i undervisningen.
- U4: Styrke kommunikasjonen om eksisterende utdanningstilbud relatert til klima, miljø og bærekraft overfor studenter og arbeidsliv.
- U5: Fremme klima- og miljørettet studentmedvirkning og studentdrevne initiativer og innovasjon.
- U6: Bygge kompetanse i fagspesifikk og tverrfaglig klima-, miljø- og bærekraftundervisning (bærekraftdidaktikk).

Et samfunnsvitenskapelig perspektiv er nødvendig for å forstå bærekraftsutfordringer samfunnet står ovenfor så vel som løsninger og barrierer til omstillingen som kreves. Det samfunnsvitenskapelige fakultetet kan bidra til å styrke UiOs utdanning av høy kvalitet om klima, miljø og bærekraft. Fakultetets enheter tilbyr allerede en rekke emner innen miljø, klima og bærekraft både på bachelor og masternivå til programstudenter og studenter fra andre programmer og fakulteter. Studenter med spesiell interesse for disse spørsmål kan ta disse som frie emnene utenfor eget program.

På bachelornivå har det inntil relativt nylig ikke vært muligheten å ta en tematisk 40-gruppe om miljø, klima og bærekraft ved UiO. Dette endret seg da HF-fakultetet opprettet [40-gruppen Environmental Studies – Historical, Cultural and Societal Perspectives](#). For samfunnsvitere er HFs 40-gruppen relevant, og det synliggjør potensiale som ligger i samarbeid på tvers av samfunnsvitenskapelige disipliner og programmer. En 40-gruppe i Samfunn, klima og miljø vil bygge på eksisterende kompetanse på feltet i landets sterkeste samfunnsvitenskapelig fagmiljø.

Initiativtaker professor Elin Lerum Boasson tok kontakt med vitenskapelige ansatte på tvers av fakultetet våren 2022. Mulighet for samarbeid med en tverrfaglig 40-gruppe om klima, miljø og bærekraft var godt mottatt av enhetene og fakultetet. Dette notatet oppsummerer deltakernes innspill om utforming av 40-gruppen. ISS har meldt inn interesse for å være formelt eier av 40-gruppen.

Formål med 40-gruppen Samfunn, klima og miljø (40SAMKLIMA)

Emnegruppen gir en tverrvitenskapelig tematisk fordypning i samfunnsvitenskapelige perspektiver på klima, miljø og bærekraftsspørsmål. Emnegruppen belyser ulike aspekter av forholdet mellom samfunn, klima og miljø gjennom utvalgte emner fra fem ulike samfunnsvitenskapelige disipliner (samfunnsgeografi, statsvitenskap, samfunnsøkonomi, sosialantropologi og utviklingsstudier).

- Studenter som tar denne 40-gruppen vil ha en tematisk fordypning i samfunn, klima og miljøspørsmål som alternativ til en disiplinbasert 40-gruppe, slik det har vært hittil. Dette vil komme frem i studentenes vitnemål og vil være fordelaktig i forhold til videre studier og karrieremuligheter.

Emner i 40-gruppen

Enhetene har meldt inn 7 eksisterende emner som aktuelle for den nye 40-gruppen. I tillegg foreslår vi å inkludere GEO1000 – Klima og bærekraft: Naturlige prosesser og menneskets påvirkning, som tilbys av Institutt for geofag ved MatNat-fakultetet. Dette er ikke et samfunnsvitenskapelig emne, men gir en innføring i jordens klimasystem og belyser «teknologiske, økonomiske, politiske og etiske aspekter ved klimaendringer og tiltak.» Det er hensiktsmessig for studentene som tar denne 40-gruppen å også få mulighet til å få en grunnleggende forståelse for det naturvitenskapelige grunnlaget for klimaendringer. De 8 emnene fordeler seg jevnt over vår- og høstsemester og vil tilbys årlig under prøveperioden. Andre relevante emner kan eventuelt inkluderes på et senere tidspunkt.

Institutt og program	Vårsemester, årlig	Høstsemester, årlig
ISS: Samfunnsgeografi, Utviklingsstudier	SGO2302 – Environment and society SGO3200 – Innovation in Sustainability Transitions and Transformations	UTV2000 – Utviklingsteori i praksis (revidert tittel innen H23)
ISV: Statsvitenskap	STV2250 – Internasjonal miljø- og ressurspolitikk	STVXXXX – Political science approaches to climate action
SAI: Sosialantropologi		SOSANT2510 – Environmental Anthropology
ØI: Samfunnsøkonomi	ECON2920 – Environmental and natural resource economics	
GEO-MN-fak		GEO1000 – Klima og bærekraft: Naturlige prosesser og menneskets påvirkning
Evt. flere, psykologi		

Adgang og forkunnskapskrav

- Denne 40-gruppen kan tas av alle UiOs studenter, eventuelt kan SV-studenter prioriteres.
- Emnene har ingen forkunnskapskrav, kun anbefalte forkunnskaper.
- Studenter som har tatt noen av disse emnene før høsten 2023 kan bygge videre på disse og melde seg til 40-gruppen.

Tverrfaglig krav til studentene

Denne 40-gruppen er en tverrfaglig tematisk fordypning. Studentene må fullføre emner i minst to (2) disipliner for å få godkjent 40-gruppen.

Administrativt ansvar og faglig koordinering

Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi foreslås som administrativ eier av 40-gruppen, inkludert faglig ansvar.

- Samarbeidende enheter forplikter seg til å tilby emner i 40-gruppen som planlagt; endringer i undervisningstilbud vil meldes inn til ISS to semestre før opprinnelig planlagt tilbud.
- Samarbeidende enheter vil inngå en skriftlig avtale der arbeidsdeling og forpliktelser spesifiseres.

Prøveperiode

Det foreslås å opprette 40-gruppen først i en prøveperiode på 4 år, med oppstart fra og med høsten 2023 til og med våren 2027. Dette for å tydeliggjøre hvilken periode forpliktelsene ovenfor studentene gjelder, samt at det vil forenkle eventuelt nedleggelse hvis tilbudet ikke er vellykket.

UTKAST TIL EMNESIDEN FOR 40-GRUPPEN:**40-gruppe – Samfunn, klima og miljø (40-SAMKLIMA)****Om emnegruppen**

Klimaendringene og utarmingene av naturmangfoldet er store samfunnsproblemer. For å kunne håndtere disse må vi forstå de sosiale, geografiske, økonomiske, politiske og kulturelle prosessene som kan hindre og drive frem ved omstillingen til et bærekraftig samfunn. Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) tilbyr studenter på bachelor-nivå en tverrfaglig tematisk fordypning i samfunnsvitenskapelige perspektiver på klima, miljø og bærekraftsspørsmål. Emnegruppen gir studentene innsikt i hvordan virkemåten til de økonomiske, teknologiske, politiske og sosiale systemene både kan skape hindre for klima- og miljøomstilling, og hva som kan gjøres for å overkomme disse. Gjennom utvalgte emner fra fem ulike samfunnsvitenskapelige disipliner¹ – samfunnsgeografi, statsvitenskap, samfunnsøkonomi, sosialantropologi og utviklingsstudier – og ett naturvitenskapelig emne får studentene en unik oversikt over hva som kan gjøres for å møte noen av de største samfunnsutfordringene i vår tid.

Emnegruppen er et prøveprosjekt som foreløpig tar opp studenter fra og med høsten 2023 og garanterer at tilbudet opprettholdes til og med 2027, med intensjon om forlengelse. Alle emnene går. Det vil kunne skje endringer i porteføljen av emner over tid.

Læringsutbytte

Den som har gjennomført 40-gruppen vil kunne:

¹ Psykologi meldte interesse i dette initiativet, deltakelse under avklaring. Teksten justeres deretter.

- Forstå hvordan samfunnssystemer, som økonomi, kultur og politikk, hver for seg og sammen bidra til å skape miljøproblemer, økte klimagassutslipp og vansker med å håndtere klimaendringer.
- Identifisere hva myndigheter, bedrifter, interessegrupper og enkeltpersoner kan gjøre for å bidra til klima- og miljøomstilling.
- Analysere hvorfor klima- og miljøutfordringene arter seg ulikt for ulike mennesker og på tvers av land, regioner og verdensdeler.
- Identifisere ulike muligheter for og typer samarbeid globalt så vel som lokalt i møte med disse samfunnsutfordringene.

Emner i emnegruppen

Du velger fire av emnene i emnegruppen, fra minst to (2) forskjellige disipliner. Du kan ikke velge et emne som allerede er obligatorisk på ditt eget program.

Program	Vårsemester	Høstsemester
Samfunnsgeografi	SGO2302 – Environment and society SGO3200 – Innovation in Sustainability Transitions and Transformations	
Samfunnsøkonomi	ECON2920 – Environmental and natural resource economics	
Sosialantropologi		SOSANT2510 – Environmental Anthropology
Statsvitenskap	STV2250 – Internasjonal miljø- og ressurspolitikk	STVXXXX – Political science approaches to climate action
Utviklingsstudier		UTV2000 – Utviklingsteori i praksis (revidert tittel innen H23)
GEO-MN-fak		GEO1000 – Klima og bærekraft: Naturlige prosesser og menneskets påvirkning
Evt. flere, psykologi		

Relevant for følgende studieprogrammer og studieretninger

40-SAMKLIMA er relevant for alle studieprogrammer ved UiO, men spesielt relevant for:

- [Sosiologi \(bachelor\)](#)
- [Statsvitenskap \(bachelor\)](#)
- [Samfunnsgeografi \(bachelor\)](#)
- [Sosialantropologi \(bachelor\)](#)

Studenter ved SV-fak som ikke har krav på 40-grupper i sine respektive programmer kan ta disse emnene som frie emner.